

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границю

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 флоринів
на пів року . . . 8 рублів
або 18 флоринів
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцова в Агенції Соколовського в пасаля Гавсмана.

Рукониси авертас ся лише на попередне застережене. — Рекламаций неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 3) с. від стрічки.

Др. Кербер і др. Крамарж.

(X) Вся внутрішня політика обертає ся тепер около питання, чи буде можливо довести до якого порозуміння між Чехами а Німцями і державну раду зробити спроможною до успішної праці? В тій справі Konserv. Kongresspondenz віденьська одержує з консервативного боку таке пояснене положеня:

«На Молодоболеславскім вічу молодоческім заявив др. Крамарж, що молодочехи не зможуть залишити обструкції в державній раді, позаяк се був би великий триумф д-ра Кербера і він величав би ся, що єго «безпристрасна витревалість» таки довела до мети, а прихильне єму дневникарство славило би єго другим Бісмарком. Дятого треба вести обструкцію аж до єго упадку.

«Погляд Крамаржа можна вважати лише гіпотетичним. Правда, що залишене обструкції можна би уважати великим успіхом д-ра Кербера, а радість в півурядовім дневникарстві була би величезна. Але хто зуміє троха дальше глядіти, сей зрозуміє, що та радість булаб лише перехідна, і що небагом проявилиб ся великі клопоти. Др. Кербер є вже пятый рік при кермі, а обструкція тревала цілий час з малими перервами. Міністер-президент не мав отже навіть часу показати свої спосібности в парламенті уладженім. Він показав ся спосібним двораком, але ще не зложив доказів, що є державним мужем. Може був би уже на пенсії, якби державна рада була вільна від обструкції. Свої успіхи завдячує конечности §. 14-ого, але хто знає, що стало-б ся, якби молодочехи залишили обструкцію. Пригадаємо, що лише до ухваленя бюджету потребував свого часу майже 8 місяців і був приневолений поборювати величезні перепони, бо при критичних позициях опускали єго Німці.

«А на ту добу припадають найбільші успіхи Чехів. Они мали при всіх голосованях, де розходило ся о національно-політичну боротьбу з Німцями, більшість на своїм боці, коли тимчасом Німці були відокремлені. Так було при голосованях над берненьскою технікою, опавскою гімназією, пражскою підмогою, заснованими німецької дирекції залізниць в Чехах і т. д.

«А коли вже при бюджеті нагромадило ся стілько перепон, якби се уложило ся, колиб на чергу прийшли австро-угорска угода, цлова тарифа, торгові договори, війскові кредити, війсковий закон і т. д. В хвилі залишеня обструкції вийшли би на перший плян найсуперечнійші економічні, суспільні і політичні інтереси на видівню, а доперва тоді показало-б ся, чи др. Кербер зумів би опанувати суперечности сторонництв. А колиб єму недописало, тоді була би рішена єго доля, а молодочехи осягнули-б свою ціль, котрої не могли добити ся обструкцією. Др. Кербер зужив уже велику часть своєї спромоги і рішучости. Тирольска справа заострила ся

так як ческа, в Країні також виступили суперечности, у Відні так само як і в Галичині.

Всі ті суперечности відбили-б ся зараз в державній раді, скоро-б она не була спинена обструкцією. Становище правительства стало-б сейчас трудне, а Чехів поправило-б ся і скріпило. Вибір отже не є трудний, якби лише логіка рішала.

«Але тут входять в гру иньші справи. Німці завели обструкцію в пражскім соймі, щоби зневолити Чехів до здачі. При таких обставинах Чехи не можуть уступити, щоби не втратити впливу. Розходило-б ся о доказ, чи дійсно др. Кербер бажає такого триумфу, яким др. Крамарж уважає залишене обструкції ческої, щез не зроблено проби. Цісар сказав д-рови Пацакови, що обструкцію не осягнуть нічого.

«Се значить, що иньша тактика довела-б їх до успіхів, а сю інтерпретацію мусів би потвердити др. Кербер. Чехи держать ся вправді нерозумної тактики, що зірвали з міністром-президентом. Але се вже пережило ся, а крім того найшлиб ся посередники в палаті вельмож, котрі навязали-б порвані нитки. Наколи-б др. Кербер наведені цісарські слова перемінив на звичайні діла, тоді мусіло-б прийти до роз'єму, який уможливив би Чехам відворот від обструкції, так що се не означало-б капітуляції. З другого боку показало-б ся, чи др. Кербер дійсно так бажає §. 14-го, котрому завдячує дотеперішні успіхи.

З „Дністра“.

Після нападів польских соціялістів в краківскім «Naprzod-і» на наше тов. «Дністер» уважили і рускі соціялісти за відповідне виступити зі своїми замітами в «Волі» против тої початкучої ще, а вже такої благодатної під кожним зглядом нашої економічної інституції. Оно може і добре стало ся, бо ось подало нагоду Дирекції публично збити ті заміти, які кілька невдоволених одилиць розсіває між публікою і прасою. Отже автентичне вияснене, прислане нам Дирекцією, подаємо для інформації наших читачів.

«Воля», орган української соціальної демократії, в числі 11. котре появило ся 20. червня с. р. в новинках умістило слідуочий уступ:

«Дністер». В товаристві обезпечень «Дністер» панують страшні відносини. Функціонарі і урядники «Дністра» находять ся просто в невідрадіім положеню. Пенсія їх дуже слаба і дуже мала; дирекція поводить ся зглядом урядників, якби зглядом невільників. Необмеженим паном є там Кулачковский. Просто незрозуміла річ, як можна в таким положеню держати майже сотку людей. Про відносини в «Дністрі» напишемо ряд статей, бо члени Дирекції совсім не мають охоти поправити тих сумних практик, які там відбувають ся. Шкода що се товариство є під протекцією таких католиків, як Шептицького, а навіть в неділю не мають ті люди відпочинку. В сьвята і в неділі мусять урядники найтяже працювати. Про «Дністер» будемо ще обширно писати.

В цілім уступі не подано фактів ані при-

кладів тих мнимо страшних відносин і положеня урядників «Дністра» ані жерела, з котрого редакція «Волі» свої інформації черпала. (Не вистарчить подати на закінчене статі, що редакція «буде ще обширно про «Дністер» писати, — але належало зараз, замість загальників подати приклади і факта, або жерело, — інакше є се надуживане свободи до личної напасти на Дирекцію і управу Товариства, котрої осуд оставляємо кождому неупередженому і поважно мислячому читачеві. — Ред.)

Понеже відносини «Дністра» обходять загал членів, проте щоби запобічи ширеню з несьвідомости неправдивих вістей, подаємо тут до загальної відомости членів Товариства автентичні інформації про стан і побори урядничого персоналу і про кошта заряду Товариства.

В Товаристві обезпечень і кредиту «Дністер» працює 28 урядників, 16 практикантів, 30 диетарів і 3 служачих, а крім того переходово підчас збільшеної роботи в літі і осени 8 до 10 писарів «акордових», платних від штуки. Побори урядників суть: 1 урядник 3800 К, 1 3420 К, 1 на 3300 К, 3 по 3600 К, 4 по 2500 К, 1 на 2300 К, 6 по 2040, 10 по 1920, 1 канцелярист 1500 К, річно, — з тих 28 урядників мають 4 урядники укінчений універзитет, 3 висшу гімназію, 3 шість клас гімназіяльних, 11 низшу гімназію або 4 роки семинара учит. а 7 має ще низші школи. — Побори практикантів суть: 5 по 1440 К, 8 по 1200 К, 1 на 1080 К, 2 960 К річно, — з тих 1 має висшу гімназію, 3 шість клас гімназіяльних, і 12 низшу гімназію або семинар учительський. Побори диетарів: 1 на 1680 К, 1 на 1440 К, 3 по 1200 К, 5 по 1080 К, 2 по 960 К, 4 по 840 К, 8 по 720 К, 6 по 600 К річно, — з того є 9 академиків, 6 має низшу гімназію, а 15 низші школи. Побори служачих: 1 за 900 К, 2 по 720 К річно. Побори 9 «акордових» писарів в маю винесли 610 К. З 83 осіб цілої канцелярії (без служачих) є 4 з укінченими студиями університецькими, 4 з укінченою висшою гімназією окрім 15 академиків, 6 з 6 класами гімназіяльними, 29 з низшою гімназією, 28 без низшої гімназії. — Сім осіб має іспит з бухгалтерії. Тільки 25 осіб служить довше як 5 літ, 20 осіб вступило в протягу року, 7 осіб працює доперва рік, 9 два літа, 9 три літа, 9 чотири літа, 4 пять літ. Окрім поборів оплачує Товариство за всіх податки особисто-доходові і оплати до каси хорих, і складає, що року значну суму на річ фонду емеритального урядників.

Порівнавши ті цифри з платнями урядників і помічників канцелярийних при урядах державних, автономічних і інституціях банкових з такими самими кваліфікаціями і без заводових іспитів, осудить кождий неупереджений чи в «Дністрі» панують страшні відносини. Нам відомо також, що з тих осіб, котрі з «Дністра» перейшли до иньших рівнорядних або подібних інституцій, жаден не має поборів більших, як в «Дністрі».

Неправда також, що «члени Дирекції зовсім не мають охоти поправити сумних відносин персоналу». Дирекція і Рада надзираюча щиро займають ся долею персоналу і кождому в міру єго праці, літ і здібностей установляє і підносить платню, а доки побори були менші і неурегульовані давала запомоги, сьвятийне, ремунації і додатки дорожняві. Дирекція мусить також оглядати ся, щоби кошти адміністрації бу-

ли пропорціональні до приходів Товариства. В товариствах асекураційних виносять кошта 20 до 25% суми премій — в «Дністрі» виносять видатки адміністраційні з оплатами до фонду емеритального і до каси хорих 23½% від суми премій (305.410 К на 1.310.557 К премій) — в тім побори персоналу 8½%, оплати до фонду емеритального і каси хорих 1¾%, провізія агентів 8%, прочі видатки 5½%. На платні персоналу і на річ фонду емеритального видав «Дністер» 10% з суми премій, більше як в других подібних товариствах, нпр. в товаристві краківським виносять платні і ремунації персоналу (хоть там є урядники, що служать по 20, 30 і 35 літ) разом з запомогами для вдів і сиріт 9·5%, в моравським товаристві 7½%, в градецьким 8½%, в лінцьким 7½% і т. д., а треба також тямити, що тамті товариства мають окрім премій більші доходи з процентів від капіталів, бо існуючи довше, зібрали значні капітали, а декотрі окрім премій побірають ще осібні додатки на адміністрацію. У нас премія мусить вистарчити на всі кошта і на покриття шкід, котрих сподівана правдоподібність є в нашім товаристві більша задля великого числа будинків покритих соломою — і ще повинна остати надвижка для членів на звороти, щоби селяни мали полекшу в сплаті премій.

Неправдиве також твердження, що дирекція поводить ся зглядом урядників, якби зглядом невідників. Права і обовязки урядників є управильнені правилами службовими, установленими Радою надзираючою і в границях тих правил вимагає дирекція від персоналу сповнення обовязків службових. Нема у нас також необмежених або обмежених директорів, всі справи полагає дирекція по мысли статута і регулямінів обовязуючих, на засіданях дирекції; при ухвалях є присутній комісар правительственный, контролю виконує періодично Комісія ревізійна, вибрана загальними зборами, що кварталу збирає ся Рада надзираюча для поалагодження справ статутом приписаних і не відбувають ся жадні сумні практики, противно все, що дїє ся, дїє ся так, що не потребує боятися світла денного.

Години канцелярійні є від 9 до 1 і від 3 до 6 т. є сім годин денно, в неділі і свята від год. 10 до 1, так що кождий може виповнити свій обовязок релігійний, а в зимі від 1. падоліста до 1. цвітня урядує в свята тільки часть персоналу. В літній порі потрібне урядоване в неділі, бо канцелярія не кінчить в суботу денної роботи з суботи і за пізно було би відкладати єї до понеділка, бо в понеділок вже чекають поалагодження справи з неділі і понеділка.

Др. Андрій Чайковський.

Дві стрічі.

(Дальше).

II.

Я притаскав ся до потягу і шукав собі місця. В однім відділі сидів якийсь грубий панисько з низько обстриженою головою і довгою, вже сивіючою бородою, що сягала до половини грудий. На його товстім череві теліпав ся грубий, золотий ланцюжок, на якому можна би безпечно прийняти собаку. Сидячи на лавці, він підпер своє важке тіло грубими руками. На грубих його пальцях блищали перстені з святичними каменями, що поблискували від світла лампи. Біля нього лежало велике медвеже футро, а над головою сторчала велика подорожна валіза. Я зараз запрямитив, що все було у того пана «до гарнітуру». Почавши від його парсуни, аж до перстенів на пальцях, усе: валіза, кожух, кальози, все було масівне, велике...

Панок видав ся мені дуже цікавим об'єктом і д'ятого я сказавши йому: «Добрий вечір!», сів собі на против, але на середині лавки, а він сидів під вікном. Та видно, що й панок уважав мене теж за цікавий об'єкт, бо прижмуривши очи став і мені пильно приглядати ся. Одначе

Банк церковний о. Гоцького.

(Надіслана стаття.)

Парох Острова, перемиської єпархії, о. Гоцький, оголосив проєкт до заложення церковного банку. («Руслан» ч. 120). Той проєкт свідчить вправді о добрій волі о. Гоцького, але заравом і о тім, що о. Гоцький неконче обізнаний з історією, статутом, організацією і теперішнім станом Тов-а св. Петра.

О. Гоцький хоче нового товариства або банку церковного д'ятого, бо теперішнє тов-о св. Петра не дає позичок, не має зелізних фондів і не приймає щадничих вкладок.

Отже пригадуємо, що після дотеперішнього статута (§ 3) мало товариство давати лише безповоротні запомоги, а загальні збори мали щороку призначати якусь часть із зібраних до року фондів на фонд зелізний (корінний), свільний для всіх трех єпархій (§ 27 і 28). На послідних загальних зборах змінено сі параграфи так, що тов-о буде давати попри безворотних також і зворотні безпроцентові запомоги (позички) і що кожда єпархія чи кожде тов-о єпархіяльне буде мати свій осібний фонд зелізний, на котрий загальні збори будуть щороку відкладати якусь часть із зібраних до року фондів.

Ходило би ще о вкладки на книжочки щадничі, котрі би мали становити зелізний фонд для кождої церкви з осібна.

Та на ту ціль не треба чейже осібного товариства, а можна її осягнути в дотеперішних наших тов-ах економічно-фінансових, хіба що хотіло би ся тим товариствам робити конкуренцію. Можна би також такі зелізні фонди заложити без великого апарату при Консисторіях, як то наміряв Преосвященный митрополит, коли тов-о св. Петра не давало ніяких ознак життя.

Неясний є також і рахунок, яким о. Гоцький ілюструє свій проєкт: «Коли би взяло ся за норму — повідає о. Гоцький, — що кождий парох обовязаний річно на зелізний фонд зложити по 2 сотики від душі, то від 688 парохів (д'ячого не числить вже від душ?) прийшло би річно 22.000 («Руслан» 32.000), що за 10 літ робить 22.000 («?!»). (Взагалі рахунок неясний, а тут зайшла очевидна рахункова похибка замість 220.000. — Ред.)

Ми давали ще танше. Ми аргументували так: є нас 3 мільони. Коли би тільки один мільон дав річно по 1 кор. (= 4 центи місячно), то мали би ми річно мільон кор. або 500.000 зл., а за ті гроші могли би ми побудувати без клопоту що найменше 20 церков річно. Та рахунок нам якось не донісав. Наші люди не хотять якось розуміти, що без церкви нема і Руси, хоть щоденна історія дає тисячні докази на тов.

О. Гоцький подає впрочім, як сам повідає лише проєкт, т. є раду до заложення банку: статут м-в би уложити уже хтось другий, а Орди-

нарийт мав би приказати, аби кожда душа дала по 2 сотики річно на закладовий капітал того банку.

З тих слів не можна геразд вирозуміти, чи о. Гоцький хоче теперішнє тов-о св. Петра перемінити на банк, чи хоче заложити зовсім окреме фінансово-заробкове товариство. В першім разі повинен би о. Гоцький виступити з готовим проєктом зміни статутів на загальних зборах львівських (§ 14), в другім разі не належить єго проєкт перед форум загальних зборів філії перемиської. — Виділ центральний Товариства св. Петра.

Н О В И Н Ї П.

— Календар. В суботу: руско-кат. Онуфрія Вел. При; рим. кат. Проспера — В педілю: руско-кат. Акилина муч.; рим.-кат. Іоана і Павла.

— **Отворене українських університетських курсів** відбуло ся вчера у великій салі готелю Бельві о год. ½ 10 рано. Численна аудиторія заняла майже всі ряди крісел, уставлених до половини просторої салі. Проф. Грушевський у своїй інавгураційній промові вказав на ціль і значіне університетських курсів, устроєних комітетом задля поширення та усистемізованя наукової праці, яка має довести нас до основаня українського університету, після безуспішної, хотій горячої акції університетської молодіжи в тім напрямі. Бесідник пояснив також, чому курси відбувають ся рано, а не вечером, коли би могло більше число публіки користати з них. Отже після слів бесідника, вечером було фізично неможливо держати правильні, кількогадинні курси, а впрочім численнійша участь ширшої публіки мусіла би обнизити урівнь викладів, які мусіли би применити ся до неї. Сі виводи не пересвідчили нас вловній. Вступ на виклади і так є вже утруднений заурощеннями і досить високим вступним, так що обави перед надто численною т. зв. «публікою» є безіздстванні. Натомість для піднесеня серіозности і научної вартости курсів здало би ся уставити в салі столики, коли нема лавок, щоби слухачі могли дещо і нотувати не тільки слухати викладів поверховно, немов звичайного відчиту. Бо правду кажучи, се здивувало нас на першій викладі др. Франка, що ніхто в аудиторії навіть не був заосмотрений приборами до писаня. А з богатого матеріялу, який подав прелегент в своїм огляді на розвії літератури і єї критики, аж кортіло зазначити на папері бодай головні точки для затвердження в памяті. Колиб і ся «ширша публіка», що рано є завята працею на хліб насушений, могла користати з цінних і для кождого Русина животворних викладів університетських курсів «Тов. прихильників укр. літератури, науки і штуки», то думаємо, що з того вишла би тільки користь для обох сторін. Коли не можливо інакше, то бодай один виклад денно можеб удало ся переложити на вечерню пору, а певно, що ширша публіка була би вдячна організаторам курсів. Впрочім саме отворене курсів випало дуже вдоволяючо. Слухачів і слухачок зібрало ся понад 80. Промову проф. Грушевського нагороджено живими оплесками і так само привитано вступившого на катедрі др. Франка,

коли моя обсервація була прилична і скромна, то мій панок вдивляв ся в мене, як судия слідчий у посудженого. Ні хвилі не спустив з мене свого зору, і кілька разів подивив ся я в той бік, мусів стрівнути ся з його проникаючим, сверлючим поглядом. Та я коли й відвернув ся, почував на собі той прошибаючий зір.

Я став роздразнений. Мені прийшов на гадку магнетизм очий, хоч я хотів «не дати ся». Я став роздумувати над чим иньшим, що мені в тій хвилі попало на думку. Розуміється, на першому пляні станули у мене ріжні проблеми лікарської науки, але ті думки не держались купи, і я вкінці спитав себе, чого то по відженій кулеші з горячим молоком температура тіла підноситься ся? Мої роздумуваня рвались, а зір мого vis-a-vis прошибав мене мов шклом. Я закурив папіроску. Мені тоді здавало ся — я з того тепер сьмію ся — що дим з тютюну знеутралізує ті прошибаючі погляди.

В тій хвилі мій панок встав і подав ся до своєї валізи. Здіймив її з полиці, розложив на лавці і став у ній порпати ся. Та при тім не «стїснює ся» до тої міри, що його широка офіцина пересунулась мені попри самий ніс. Я відсунув ся з відразою, але панок не робив собі нічого з того і порпав ся далі, поки не знайшов, чого треба. Однй клунок поставив біля себе на лавці, а щось друге сховав у кишеню. Се була велика, груба, пінкова люлька, гарно кова-

на сріблом. Панок замкнув валізу, але лишив її на лавці, а сам сїв на лавку так важко, що всі рисори і дроти затріщали, а валіза аж підскочила. Панок став знов дивити ся на мене по давньому, а по хвилі каже:

— Вам, пане, не перешкаджає моя валіза?

— Зовсім ні, про мене най лежить...

Панок мовчав і дивив ся на мене уперто далі. Я хотів тому зробити кінець, хотів напасника побити моїм зором. І я подивив ся на нього так грізно, як лише міг. В тій хвилі нагадав я собі тих сьмільчаків, що тресують львів та тигрів. Панок відгадав видно мій намір, бо усьміхнув ся якось іронічно під вусом і дивив ся далі.

— А вас не дразнить моя валіза, пане?

Я хотів сказати, що він мене дразнить своїми імпертинентськими поглядами, але я сказав лише:

— Зовсім мене не дразнить...

Панок взяв ся за свій клунок, розвинув папір, виймив ковбасу, папірковану солонину і пів бохонця хліба. З кишені своєї маринарки виймив плоску фляшку горівки, відткнув і став підити. Та при тій роботі не спускав очий з мене. Коли пив, то завертав на мене очима, начеб хотів сказати: «Коби ти знав, яке то добре!»

Вицідивши так може пів фляшки, наставив її мені, не кажучи ні слова. Я подякував кивнувши головою. Панок не просив другий раз,

Его виклад, як ми вже зазначили, був вельми багатий змістом і переглядно уложений, а творив загальний вступ до історії руско-української літератури, зобразивши всесвітній розвиток словесності і письменства та еволюцію поглядів на творчість і критику літератури. Вражінє викладу підвіє ще прелегент знаменитим виголошенєм, так що при кінці нагороджено его невмовкаючими оплесками. Нині дальший хід викладів після оголошеної програми.

— **Пожарний „Сокол“ в Бориничах,** бобрєцького повіта, засновано на статуті львівського „Сокола“. Намісництво вже затвердило статут.

— **Др. Степана Смалъ-Стоцького,** професора українсько рускої мови і літератури в черновецькім університеті, вибрано на шкільний рік 1904/5 деканом філософського відділу. Се достойнство припало др. Стоцькому вже другий раз, перший раз був деканом філософського відділу в р. 1894/5. Др. Степан Стоцький уродив ся 8. січня 1859 р. в Немиліві в Галичині, учив ся в рускій і німецькій гімназії у Львові, а університетські студії відбув в Чернівцях і у Відні, де досягнув в р. 1884 дипльом доктора філософії. Того самого року габілітував ся як приватний доцент славянської філології на віденськім університеті, в 1885 р. іменованим надзвичайним, в 1893 звичайним професором українсько-рускої мови і літератури на черновецькім університеті. Крім на науковім полі, розвинув др. Стоцький живу діяльність також і на політичній поприщі, є довголітнім послом до черновецького сойму, одним з найвизначніших будителів і організаторів буковинського народу, довголітнім управителем „Народного Дому“, основателем „Буковини“, рускої друкарні в Чернівцях, задаткової каси і т. д. а тепер веде також редакцію господарської часописи „Хлібороб“, що виходить в Чернівцях. Взагалі виказав др. Стоцький на багатьох полях вельми живу і продуктивну діяльність.

— **Мнимий напад на єпископа др. Хомішина.** Вчерашній декотрі дневники донесли, що коли єп. Хомішин їхав зі Станиславова wraz з дир. Сеферовичом в однім поїзді, хтось стрілив через вікно, але на щастє нікого не трафив. Жандармерія мала перепровадити слідство. Отже як довідуємо ся з певного жерела, жадного нападу не було, єп. Хомішин не їхав навіть тим самим поїздом, що дир. Сеферович. Сему послідньому доніє вправді кондуктор, що мав хтось стріляти до поїзду, але се донесенє показало ся вловив неправдивим. Жандармерія не переводила жадного слідства, а тимбільше нікого не уязвила з сей причини.

— **З Коломиї доносять,** що Юрія Соломійчука з Жаба, як також Яцька Войчука з Борщев, к. Заболотова, котрий за січову справу пересидів п'ять місяців в слідчій в'язниці, випущено дня 21. червня на волю. Доконав сего львівський суд, видельгований до сей справи. Так отже у вільнено вже всіх уязвених за „Січи“.

— **Знова нова гімназія в Галичині...** але польска. Міністер скарбу, як доносять з Відня, від котрого все як раз залежало, згодив ся на вітворенє першої кляси гімназіяльної в Новім Торзі вже з початком вересня с. р. Польска гімназія вже в чергі 31-ша, Русиниждоси мають аж... чотири і то не повні. Та мимо сего польска соймова більшість назвала жаданє станиславської гімназії „уроцєнем Русинѹф на кошт польскації“.

— **Іспит зрілости в рускій гімназії у Львові** відбув ся під проводом делегата красвої ради шкільної, директора гімн. п. Цеглянського в часі від 13—22 б. м. (Виказ тих, що здали іспит до 18. червня був поміщений в ч. 126. — *Ред.*) Свѣдоцтво зрілости одержали: Бандель І., Бобечко І., Гайдукевич Е., Галькович А., Головач С., Гіжовський В., Домбчевський Р. (з відзн.), Задворняк П. (з відзн.), Заяць А., Зінко Гр., Іванець І., Килівощка Н., Ковалюк Т., Козорис М., Кульчицький І., Любович Н., Муха Я., Пекний К. (з відзн.), Руд. С. (з відзн.), Стефанович Я., Тимчук І., Тисовський О. (з відзн.), Туркалевич В. (з відзн.), Шебець А. Шістьом ученикам позволено поправити іспит з одного предмеуу по феріях, і репробовано на рік.

— **Страйки в Станиславові.** Станиславів має щастє до страйків. Заледви скінчив ся страйк робітників столярських, різьбарських і золотників, почав ся новий страйк слюсарських робітників.

— **Москвофіли против москвофіла.** Др. І. С. Свѣтлицький помістив в ч. 113 „Галичанина“ статью п. з. „Съездъ славянскихъ студентовъ въ Празѣ“, де між иншим находимо ось таке місце, висказанє тим безсторонним москвофілом: „Благоговѣнное преклоненіе предъ культурой заставило-бы навѣрно, такъ славянскихъ „руссофиловъ“, такъ и галичскихъ „москвофиловъ“, не только не протестовать противъ послѣдовательнаго и естественнаго требованія украинской молодежи получить малорусскій университетъ во Львовѣ, а на оборотъ оно заставило бы одних и другихъ искренне поддержать это требованіе, осуществленіе котораго только причинилось бы къ культуризации Прикарпатской Руси, а тѣмъ самымъ и всей русской земли“. Розуміть ся, се не подобало ся дуже нашим доморослим ренегатам, тому то і в коротці звачив ся якийсь „вельми ученій“ москвофіл зайти в диспуту з др. Свѣтлицьким і поміщає тепер в „Галичанині“ відповіді на сю „Брєсь, хуже саддукейської съ релігійозной точки зрѣнія“ під загол. „Главныя основы русской народности“. Не одна капля поту поплила з чола сего „ученого“, заки зміг він склеїти тих пару слів. Наперед виступає він против „благоговѣнного преклоненія предъ „общечеловѣческой культурой“, котра не признає національности. Сей уступу нинав дуже млаво, видно відразу, що критик не дуже то „учений“. Відтак приходить черга на Українців. Тут вже показує ся він справдішим кацапом, котрі є прямо мисцями в обкадуваню белотом всего, що українське. Поминаємо всякі єго заперевленя, що „украинской культуры не можетъ быть, бо нѣтъ украинскаго народа“, — чи варід український істнує чи ні, рішив вже увесь цивілізований сьвіт, не знають сего ще лиш наші домородні ренегати, — але наведемо тут ренегатський погляд на справу руско-українського університету: „Университетъ — это высшее учебное заведеніе, въ которомъ юности завершаютъ свое образованіе, свое культурное просвѣщеніе. Какое же образованіе можетъ дать „украинскій университетъ, если нѣтъ „украинской“ культуры? Для того, чтобы выразить мысли, необходимо знаніе языка, для того-же, чтобы выразить культурныя мысли, обнимающія всѣ области человѣческаго знанія, необходимъ образованный, культурный языкъ, вмѣющій богатую и твердо установленную научную терминологию. Для такихъ, однако, высокиихъ нѣлей „украинскій“ языкъ не годится, такъ какъ онъ въ сущности

и не языкъ, а только искусственная смѣсь русскихъ, польскихъ и каждымъ изъ „украинцевъ“ произвольно выдумываемыхъ словъ и выражений въ родѣ знаменитой „закавыки“ пок. М. П. Старицкаго („переведнаго Гамлетовское: „быть или не быть, вотъ вопросъ“ на „бути, чи не бути, ось закавыка“). Скільки піни і жовчи в сих кількох нікчемних стрічках! Тільки ренегатка нікчемність може завдати таку свѣтотоцку пощинуу реальній дійсности і очевидній правді!..

— **Процєс в Угнові.** Вчера оголошено засуд о обжалованих о протижидівскіх розрухи в Угнові. Само читанє засуду тревало 3 години. Засуджено: Івана Фариана на 5 місяців, М. Онишкевича і М. Кукіза на 4, Н. Мазуркевича, В. Магуру, Ф. Скрипчука і Хитрина на 3, Т. Салюка, Фариана і Ройка на 2 місяці в'язниці. 10 обжалованих одержало по 6 тижнів, 16 по місяці, кількох по 3—2 тижні. Всіх засуджених є 50. Засуджені просили 3 дни до надуманя, чи мають внести відклик. Засуджені мають також понести кошта судові.

— **Пожар на Клепарові** коло Львова повстав вчера около 11. години передполуднем. Огонь розпочав ся в домі Бернатика і одній хвили обняв чотири сусідні забудованя. Люди кинули ся на ратунок, але сухі гонти і стріхи горіли мов смолеві лучива і що хвиля займав ся новий будинок. В коротці однак прибули огнєві сторожі зі Львова, Малехова, Замаретинова, Кульпаркова а також дві компанії війська і надлюдским майже силам пожарників удало ся злюкалізувати огонь. Згоріло 12 домів і то коло 25 забудовань. Шкода досить велика, бо з девяти погорілих господарів заледви чотирох було обезпечених.

— **Дрібні вісти.** На фільварку Вільхова, біля Головинцев, заліцицького повіта, застрілив ся Е. Романовский, слухач І. року прав. — У Львові утопив ся в пелчиньськім ставі 13-літний хлопець Гр. Колєсса. Два дни перед тим написав він до матери, що відбрав собі житє, боячи ся кари за крадіж 30 крейцарів. Спершу уважали се за шутку, однак на жаль показало ся се правдою. — Міністерство війни розіслало розказ до команд, в котрім звертає увагу офіцирів, що їх просьба о зниженє сунружескої кавцїї не будуть узгляднені, з вїтком капітанів і офіцирів штабових, офіцирів, котрі зобовязують ся зложити половину кавцїї, а також тоді, коли офіцир або війсковий урядник видає дочку за офіцира. — Вчера пополудни застрілив ся в Личаківскім парку Маріян Тоцольницький, заступник фірми Фібіх і Ставарский. Кантор єго находив ся в пасажи Гавсманя під ч. 1.

Наука, штука, література.

Уже вишли „Проповіди похоронні“ дра Івана Бартошевского, числом 120, дуже практичні і поучаючі. Можна їх дістати по ціні 5 К в книгарні Ставропігійській у Львові або у автора (Львів, ул. Домса 5), — так само „Проповіди Недільні“ того автора по ціні 4 К і єго „Проповіди Страстні“ по 2 К. — Весь запас богослужєбних інтенцій вичерпаний.

Телеграми

з дня 24. червня.

Берлин. Доносять тут з Петербурга, що днесь має цар іменовати нового генерал-губернатора Фінляндії Яко кандидата на се становище вказують на гр. Алекс. Ігнатьєва, брата бувшого амбасадора в Царгороді. Ігнатьєв буде дальше провадити політику Бобрікова. Ходить також чутка, що правительство задумує знести фінляндський сенат та угнєтаючі реформи. Справник убийства Бобрікова, Шавман, мав мати правдоподібно двох спільників.

Петербург. Вісти про борби в околиці Кайчу не втихають, однак їх вислід не звісний. Правдоподібно мимо близькости становиск противника, більші рухи війск утруднили дощі, які дуже обильно падають через весь той час.

Чикаго. Републіканський народний конвент відбув другє засіданє. Відчитано програму, котра згадує про діяльність републиканів, заявляє ся за удержанєм золотої валюти, за сильним розвитком торговельної і военної маринарки, за удержанєм доктрини Монро-го; піднесено також діяльність Рузвельта і єго особисті заслуги коло адміністрації та двигнєня поваги Америки на внї. Під управою Рузвельта Америка находить ся в мирних відносинах зі всіма державами; ніколи не поважано Американців так, як в теперішній хвилі. Тому то можуть без найменьших застережень подати адміністрацію Рузвельта під оцінку американського народа.

лише заткав пляшку і сховав до кишені. Тепер взяв ся за свої „яствія“ і поклав їх на своїх широких колінах. — Ви певно позволите кусень ковбаси — каже. — Вимовляючи ті слова, він уже мав гарний шматок ковбаси в роті між своїми зубами і вговорив слово ковбаси якось так характеристично, що я в тій хвилі нагадав собі покійного нашого Стечиньского в ролі Барінкая в „Барові циганьскім“.

Я мимоволі засьміяв ся на голос і знов подякував. Але панок сям не обидив ся ні разу, торощив ковбасу на переміну з хлібом і знову сверлував мене очима. Його очі також сьміяли ся.

Свої приваси знищив за десять минут, обтер долонями рота, розгорнув грубі вуса і гикнув голосно, як з бочки. Панок мені став подобатись, як дуже цікавий объект.

Тепер панок розпер ся вигідно на лавці, а одну ногу в великім, російськім, заболочєнім кальоші поклав на противній лавці коло мене. Я відсунув ся і став обтрїпувати болото з моєї одежі.

— Ви не любите так класти нїг? — спитав мене панок. — Се бачите дуже вигідно, в Америці такий звичай усюди...

— Я не бував в Америці, не знаю тамошніх звичаїв! — кажу вже сердитим голосом. — Знаю лише, що так люблять ставити ноги подагристи!

— Ви певно лікар, коли так говорите про подагристив; а у нас в Америці то й без подагри так ставляють ноги, се дуже приємно!

— Так, я лікар, але у нас таке кладєнє нїг уважальт ся за неприличне в поряднім товаристві...

Мій панок не обидив ся.

— Ви певно лікар провінціональний, вільно практикуючий...

— Так... — кажу, аби його позбути ся.

— Мусите вміти відтати палець, розпороти бабі живіт кайзершиноѹ, вирвати зуб, щипити вісну і пустити кров — мусите вміти все, а властво не вміє нічого... Ха, ха, ха!

Я обидив ся. Був би йому охотно пустив кров без інструменту, та не хотів робити скандало. Я оглянув ся, чи не можна де пересїсти ся, але се була сепаратка вправді з двома виходами, але оба на двір... Треба було терпіти... Тимчасом мій панок виїмив свою великанську люльку, набив тютюном і закурив. Він випускав клуби диму в гору і очевидячки любував ся ними. Відтак підіє ся і відсунув сам продув, аби не було диму. Се зробило на мене миле вражінє. Очевидно мій натяк на приличність не лишив ся без наслідків.

(Конець буде).

ЗАМКНЕНЄ РАХУНКІВ

Товариства Взаїмних Обезпечень в Кракові.

Рахунок доходів і страт з ділу огневого за час від І. цвѣтня до 31. грудня 1903. р.

РОЗХІД.

ПРИХІД.

		К.	с.	К.	с.			К.	с.	К.	с.
I.	Шкоди і кошти ліквідації виплачені з відтягненням звороту від Товариств контрасекраційних	7,120.01	05			I.	Фонди перенесені з р. 1902/1903 з відтягненням контрасекрації	10,670.237	45	9,663.174	79
		2,342.298	95	4,777.720	10	II.	Фонд на неуправильнені шкоди перенесений з р. 1902/1903	1,252.553	27		
II.	Загальні видатки заряду з відтягненням контрасек. провізії			1,490.889	17		з відтягненням контрасекрації	511.435	17	741.118	10
III.	Відписи і інші видатки			128.499	11	III.	Зібрана премія	8,481.766	82		
IV.	Резерва на неуправильнені шкоди з відтягненням уділу контрасекраційних Товариств	939.106	75				з відтягненням контрасекрації	2,345.287	73	6,136.479	09
		229.448	32	709.658	43	IV.	Прихід з льокації капіталів			197.877	41
V.	Стан фондів з кінцем року 1903 з відтягненням контрасекрації	11,488.377	67			V.	Інші приходи			461.027	92
		1,159.325	98	10,329.051	69	VI.	Недобір			236.141	19
				17,435.818	50					17,435.818	50

Рахунок білянсу з ділу огневого з днем 31. грудня 1903. р.

АКТИВА.

ПАСИВА.

		К.	с.	К.	с.			К.	с.	К.	с.
I.	Стан каси з днем 31. грудня 1903			296.403	59	I.	Фонд резервовий			6,370.829	20
II.	Розпоряжальні належності в інституціях кредитових і касах щадничих			459.027	64	II.	Фонд на різницю курсів			328.313	57
III.	Реальности			1,714.000	—	III.	Фонд вірівнюючий і спеціальний			527.035	—
IV.	Вартісні папери після курсу з дня 31. грудня 1903. р.			6,559.260	86	IV.	Резерва премії по відтягненню контрасекрації	4,190.839	16		
V.	Векслі в портфелю			172.123	54		Резерва на неуправильнені шкоди по відтягненню контрасекрації	939.106	75	709.658	43
VI.	Сальда чинні рахунків з Товар. контрасекраційними			860.741	99	V.	Фонд емеритальний			1,919.202	61
VII.	Залеглости в агент. і філіях (сальда чинні)			1,865.172	51	VI.	Сальда пасивні рахунків з Товариствами контрасекраційними			135.617	27
VIII.	Ріжні довжники			2,092.930	76	VII.	Ріжні вірителі			449.465	59
IX.	Вартість інвентаря по відписанню зужиття			109.362	50	VIII.	Кавці агентів			530.645	80
X.	Ефекти кавці агентів			530.645	80	IX.	Фонди			893.529	73
XI.	Недобір			236.141	19					14,895.810	38
				14,895.810	38					14,895.810	38

Рахунок доходів і страт з ділу градового за час від І. цвѣтня 1903 до 31. грудня 1903 р.

РОЗХІД.

ПРИХІД.

		К.	с.	К.	с.			К.	с.	К.	с.
I.	Шкоди і кошти ліквідації виплачені менше зворот від Тов. контрасекр.	1,508.166	17			I.	Фонди перенесені з р. 1902/1903			2,190.882	70
		429.753	80	1,078.412	37	II.	Зібрана премія	911.050	32		
II.	Загальні видатки заряду по відтягненню провізії контрасекраційної			65.847	30		менше контрасекрація	190.922		720.128	32
III.	Відписи і інші видатки			58.565	11	III.	Прихід з льокації капіталів			71.641	84
IV.	Резерва на неуправильнені шкоди			3.540	37	IV.	Інші приходи			65.263	03
V.	Стан фондів з кінцем р. 1903			2,238.991	60	V.	Недобір			397.440	86
				3,445.356	75					3,445.356	75

Рахунок білянсу з ділу градового з днем 31. грудня 1903. р.

АКТИВА.

ПАСИВА.

		К.	с.	К.	с.			К.	с.	К.	с.
I.	Розпоряжальні належності в кредит. інституціях і касах щадничих			24.360	65	I.	Фонд резервовий			2,109.069	87
II.	Вартісні папери після курсу з дня 31. грудня 1903. р.			2,025.698	13	II.	Фонд на різницю курсів			112.956	50
III.	Векслі в портфелю			91.872	60	III.	Спеціальний фонд			16.965	23
IV.	Чинні сальда рахунків з Товар. контрасекраційними			260.596	91	IV.	Резерва на неуправильнені шкоди			3.540	37
V.	Ріжні довжники			33.106	66	V.	Сальда пасивні рахунків з Товар. контрасекраційними			11.751	98
VI.	Вартість інвентаря			794	30	VI.	Ріжні вірителі			514.946	79
VII.	Недобір			397.440	86	VII.	Фонд запасовий			64.639	37
				2,833.870	11					2,833.870	11

Краків, дня 31. грудня 1903.

ДИРЕКЦІЯ:

КОМІСІЯ РАХУНКОВА:

Зенон Слонецький. Ігнатий Глажевський. Др. Францішок Шашковський.

В. Гневош. М. Урбанський. М. Гараліх. М. Дидинський.

Начальник централн. бюро рахункового: Віктор Габленц.

Кл. гр. Дзедушицкий.